

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	29856 Цивільно-військові відносини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	081 Право

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	29856
Назва ОП	Цивільно-військові відносини
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Черниш Роман Федорович, Логвиненко Борис Олексійович, Цувіна Анна Андріївна, Ілікчієва Катерина Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	07.03.2023 р. – 09.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/081/2022-2023/29856-civil-military-relations.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/081/2022-2023/29856-Program-of-expert-visits.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт містить інформацію з обмеженим доступом

Зазначте, які частини звіту містять інформацію з обмеженим доступом, до якого виду інформації з обмеженим доступом вона належить та на якій підставі (із зазначенням відповідних норм законодавства та/або реквізитів рішення про обмеження доступу до інформації)

Частина відомостей про самооцінювання, яка містить інформацію з обмеженим доступом	Вид інформації з обмеженим доступом	Опис інформації, доступ до якої обмежений	Підстава для обмеження доступу до інформації
Освітньо-професійна програма "Цивільно-військові відносини" першого рівня вищої освіти, на здобуття	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом

освітнього ступеню бакалавр, за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право			МОН України від 02.01.2019 №1
Програма військової практики за ОПП "Цивільно-військові відносини"	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
Загальну інформацію про МТЗ	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
Зведену інформацію про викладачів ОПП "Цивільно-військові відносини"	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
Рецензії та відгуки роботодавців	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
РПНД за ОПП "Цивільно-військові відносини"	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
Навчальний план підготовки за ОПП "Цивільно-військові відносини" першого рівня вищої освіти, на здобуття освітнього ступеню бакалавр, за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1
Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних Сил України (ВОС 850400)	службова	-	п. 2.3 Переліку відомостей, що містять службову інформацію в Міністерстві освіти і науки України, затвердженого наказом МОН України від 02.01.2019 №1

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Особливістю ОПП «Цивільно-військові відносини» за першим (бакалаврським) рівнем є те, що ВІКНУ, є навчальним закладом, який єдиний готує фахівців для ЗСУ з напрямку цивільно-військової взаємодії. В цілому дана ОП відповідає меті КНУ та завданням ВІКНУ. Результати акредитаційної експертизи засвідчили, що ОПП «Цивільно-військові відносини» має несуттєві недоліки за 2 та 9 критеріями, які можуть бути усунуті в однорічний строк і, загалом, не впливають рівень підготовки студентів. На думку експертної групи підстав для відмови у акредитації немає. ОПП «Цивільно-військові відносини» має перспективи для подальшої реалізації, розвитку та удосконалення.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП чітко сформульовані та відповідають меті та завданням КНУ, враховують потреби та позиції більшості стейкхолдерів та особливості ринку праці. Значна увага приділяється формуванню у здобувачів фахових та спеціальних компетентностей, що сприяє їх працевлаштуванню за отриманою спеціальністю. ВІКНУ співпрацює з роботодавцями, направляючи здобувачів на проходження практики. Логіко-структурна матриця ОП містить взаємопов'язану систему освітніх компонентів, що створюють можливості здобувачам досягти заявлених цілей ОП та отримати відповідні програмні результати навчання: враховані вимоги Професійного стандарту тактичного офіцера ЗСУ, курсанти забезпечені базами практики; обсяги аудиторної та самостійної роботи є збалансованими. ОП відповідає сучасним вимогам підготовки фахівців у галузі права та вимогам до тактичних офіцерів ЗСУ. Правила прийому за ОП доступні цілодобово на офіційних веб-сайтах КНУ/ВІКНУ. Можливий зворотній зв'язок через електронну пошту, консультація вступників по телефону. Поєднання військової та юридичної складових ОП. Процедури вступу, визнання результатів навчання, отриманих в ході академічної мобільності, неформальної освіти закріплені на рівні КНУ або ВІКНУ. Інтернаціоналізація за рахунок участі у міжнародних (зарубіжних) проєктах, зокрема, НАТО. Систематичне оновлення ОК за ОП. Використання потужностей навчальних полігонів (спеціалізованих аудиторій). Підтримка і стимулювання наукової діяльності здобувачів на рівні ВІКНУ. Наявність спеціальних курсів з англійською мовою викладання. Правила щодо видів, форм, методів та порядку проведення контрольних заходів у ВІКНУ є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. У закладі вищої освіти визначена чітка політика академічної доброчесності, що впроваджується на цій ОП. Програма Unischeck використовується як інструмент протидії порушенням вимог академічної доброчесності. Сильний якісний склад НПП, залучених до реалізації ОПП, академічна та професійна кваліфікація яких забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання; наявність механізмів сприяння професійному розвитку НПП та стимулювання розвитку їх викладацької майстерності; можливість стажуватися викладачам-військослужбовцям (у тому числі й за кордоном) в умовах дії правового режиму воєнного стану. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Здобувачам надано безоплатний доступ до всіх ресурсів бібліотеки і в електронному і в очному форматах. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини (лазарету) ВІКНУ та, за потребою, клініки Університету та психологічної служби.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Несистемна та неформалізована робота із роботодавцями. Рекомендовано до кінця навчального року провести формалізоване анкетування роботодавців з питань вдосконалення ОП. Деякі ОК дублюються за змістовним навантаженням, є загальними та лише частково враховують специфіку підготовки офіцерів ЦВВ. Рекомендовано включити або посилити такі soft skills, як неконфліктна комунікації, поглибити вивчення медіації, зокрема політичної, ораторські навички в освітніх компонентах. Правила прийому на сайті ВІКНУ недостатньо інформативні, зокрема, щодо пільгових умов та критеріїв вступу для окремих категорій осіб, складання нормативів та особливих умов (співбесіда, призер Олімпіади). Участь стейкхолдерів у обговоренні Правил вступу, змін до ОП та її наповненні не систематизована. Оскарження результатів вступної кампанії (подання апеляції) доступне, процедура реалізації не висвітлена окремою вкладкою у правилах прийому. Визнання результатів неформальної/інформальної освіти нормативно закріплене, але не застосовується за ОП. Рекомендовано залучити стейкхолдерів для обговорення правил прийому за ОП 2023; розписати для вступників алгоритми дій на кожному етапі вступної кампанії; врахувати гендерний аспект (рівні права жінок та чоловіків) у правилах прийому та розписати процедуру співбесіди. Серед ЗВО партнерів на сайті КНУ вказані білоруські та таджицько-російські / киргизо-російські ЗВО. Рекомендовано проводити просвітницькі заходи або відмовитись від партнерства. Забезпечення академічної доброчесності потребує більш чітких алгоритмів щодо самостійної перевірки робіт

здобувачами. У ВІКНУ відсутня тимчасово відповідальна за академічну доброчесність особа. Компенсаційна політика не є систематичною (стажування, публікації, мобільність). Рекомендовано забезпечити сертифікований вхід та онлайн розміщення методичних матеріалів за ОК. Заплановано посилити визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Розклад складається на тиждень, рекомендовано збільшити термін планування освітнього процесу. Потребує закріплення процедура стимулювання НПП та здобувачів за поєднання освітньої і наукової діяльності, відображення і впровадження таких результатів у ОП. Експертна група рекомендує до кінця навчального року впровадити практику залучення до проведення аудиторних занять з ОПП професіоналів-практиків та стейкхолдерів (роботодавців). Відсутність у ЗВО єдиного програмного забезпечення щодо управління системою навчання у дистанційному режимі. Письмові опитування здобувачів вищої освіти проводяться не систематично. Існує необхідність впровадження практики збирання та врахування письмових пропозицій стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП. ВІКНУ не розміщує на сайті інформацію про ОПП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання і освітні компоненти). Рекомендовано протягом місяця розмістити.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Основною метою КНУ є підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців для освітніх та наукових установ, органів державної влади та управління, установ, організацій, підприємств усіх форм власності за всіма рівнями вищої освіти в усіх галузях освіти (відповідно до міжнародних і вітчизняних класифікацій освіти) утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей. Освітня діяльність у ВІКНУ спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Цілі ОП відповідають визначеним меті та завданням КНУ та Положенню про ВІКНУ, оскільки передбачають підготовку військових фахівців здатних виконувати типові службові обов'язки відповідно до займаної посади за військово-обліковою спеціальністю 850400 "Цивільно-військове співробітництво".

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз наданих для ознайомлення документів та проведені фокус-групи свідчать про те, що загалом формування цілей та програмних результатів враховує позиції та потреби заінтересованих сторін. Однак робота зі стейкхолдерами немає системного характеру. ОП приведена у відповідність до Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 081 «Право» від 27 липня 2022 року та Професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України Цивільно-військове співробітництво від 13 червня 2022 року.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Аналіз ОП в частині цілі та програмних результатів демонструє, що при формуванні ОП були враховані тенденції розвитку спеціальності та попит в ЗСУ на таких фахівців. Ця опитування відповідних фокус-груп. Що стосується іноземного досвіду, то до ОП включені як ОК відповідні процедури НАТО. Слід однак зазначити, що унікальність даної ОП може бути посилена, шляхом більшого фокусування на більш специфічних дисциплінах.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати

навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП загалом відповідає Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 081 «Право» від 27 липня 2022 року та Професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України Цивільно-військове співробітництво від 13 червня 2022 року.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП чітко сформульовані та відповідають меті та завданням КНУ, враховують потреби та позиції більшості стейкхолдерів та особливості ринку праці. Значна увага приділяється формуванню у здобувачів фахових та спеціальних компетентностей, що сприяє їх працевлаштуванню за отриманою спеціальністю. ВІКНУ співпрацює з роботодавцями, направляючи здобувачів на проходження практики.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Несистемна та неформалізована робота із роботодавцями. Рекомендовано до кінця навчального року провести формалізоване анкетування роботодавців з питань вдосконалення ОП та заслухати результати на засіданні кафедри.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Відомості про самооцінювання та інформація отримана під час експертизи, дають підстави вважати, що освітня програма загалом відповідає вимогам критерію 1. Має місце незначний недолік несистемної співпраці зі стейкхолдерами. Зокрема, консультації з роботодавцями має формальний характер.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (далі за текстом ЄКТС). З них 180 кредитів ЄКТС відведено на обов'язкові дисципліни, 60 кредитів ЄКТС – на вибіркові. Обсяги освітніх компонентів, спрямованих на забезпечення загальних становить та спеціальних (фахових) компетентностей становить 165 кредитів ЄКТС та 15 кредитів спрямовано на отримання практичних навичок в юридичних особах публічного та приватного права, які здійснюють діяльність з правозастосування. Це відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та Стандарту.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Логіко-структурна матриця ОП містить систему освітніх компонентів, що створюють можливості здобувачам досягти заявлених цілей ОП та отримати відповідні програмні результати навчання. Однак превалюють предмети суто юридичної підготовки. Предметів, які б посилювали унікальність ОП та давали можливість отримати глибші знання та навички офіцера ЦВВ, на думку ЕГ, недостатньо.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОП містить такі ОК, які притаманні спеціальності 081 «Право». Зокрема, «Теорія права», «Конституційне право», «Цивільне право», «Кримінальне право», тощо. Також складовими ОП є ОК для підготовки офіцерів тактичного рівня. А саме, «Загальна тактика», «Управління повсякденною діяльністю підрозділів (у т.ч. охорона державної таємниці, безпека життєдіяльності, основи охорони праці)», «Організація військового зв'язку», «Статути Збройних Сил України та їх практичне застосування (у т.ч. стройова підготовка)». Серед обов'язкових ОК, які характеризують унікальність ОП можна назвати лише «Цивільно-військове співробітництво». Це, загалом, відповідає заявленій предметній сфері та спрямовано на формування системи знань з творення права, його тлумачення та особливостей застосування. Отримані загальні та спеціальні компетентності, інші програмні результати навчання надаватимуть змогу здобувачам працювати у сфері права та бути офіцерами ЗСУ. ЕГ встановила, що деякі ОК дублюються за змістовним навантаженням, є загальними та не враховують специфіки підготовки офіцерів ЦВВ.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Побудова індивідуальної траєкторії дещо обмежена, оскільки курсанти обирають вибіркові дисципліни протягом першого семестру на весь період навчання (<https://mil.knu.ua/page/study/15>). З переліком вибірових дисциплін та їх описом курсанти/-ки можуть ознайомитися під час презентацій або на випусковій кафедрі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів забезпечена як під час аудиторної роботи, так і під час проходження практики на підприємствах, установах організаціях. Співпраця з базами практики забезпечена відповідними документами. ОП включає практику як у сфері права, так і у відповідних підрозділах ЗСУ.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям. Однак, на нашу думку, варто звернути більшу увагу на такі важливі для діяльності ЦВВ соціальні навички як неконфліктна комунікація, поглибити вивчення медіації, зокрема політичної, ораторські навички.

7. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній. ОП враховує вимоги Професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України Цивільно-військове співробітництво від 13 червня 2022 року. Зокрема, «Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО)», «Військова топографія», «Стрілецька зброя та вогнева підготовка» та інші передбачають отримання відповідних ПРН.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Фактичне навантаження здобувачів дає можливість опанувати заявлені ОП компетенції та отримати відповідні програмні результати навчання. Обсяги аудиторної та самостійної роботи є збалансованими.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти в рамках ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Логіко-структурна матриця ОП містить взаємопов'язану систему освітніх компонентів, що створюють можливості здобувачам досягти заявлених цілей ОП та отримати відповідні програмні результати навчання: враховані вимоги Професійного стандарту тактичного офіцера ЗСУ, курсанти забезпечені базами практики; обсяги аудиторної та самостійної роботи є збалансованими. ОП відповідає сучасним вимогам підготовки фахівців у галузі права та вимогам до тактичних офіцерів ЗСУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Деякі ОК дублюються за змістовним навантаженням, є загальними та не враховують специфіки підготовки офіцерів ЦВВ; обмежено представлені окремі соціальні навички такі, як неконфліктна комунікації, медіація, зокрема політична, ораторські навички. Предметів, які б посилювали унікальність ОП та давали можливість отримати глибші знання та навички офіцера ЦВВ, на думку ЕГ, недостатньо.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Відомості про самооцінювання та інформація отримана під час експертизи, дають підстави вважати, що освітня програма частково не відповідає вимогам критерію 2. Зокрема, підкритерії 2.1 (обсяг за ЄКТС), 2.5 (практика забезпечується належним чином, бази практики відповідають за кількістю та якістю), 2.7 (професійний стандарт по "Право" відсутній, Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних Сил України Цивільно-військове співробітництво), 2.8 (обсяги аудиторної та самостійної роботи є збалансованими), 2.9 (дуальна форма навчання не використовується) повністю відповідають вимогам до критерію 2; підкритерії 2.2 (недостатньо предметів, які б посилювали унікальність ОП) і 2.4 (студенти обирають вибіркові дисципліни на першому курсі) відповідають значною мірою, 2.6 (на думку ЕГ, недостатньо представлені ОК, що забезпечують набуття soft skills); частково відповідають підкритерії 2.3 (деякі ОК дублюються за змістовним навантаженням, є загальними та не враховують специфіки підготовки офіцерів ЦВВ) відповідає частково. Відповідні зауваження є не суттєвими, не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти та можуть бути усунені протягом року, отже, ЕГ дійшла висновку про рівень В ОП за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ встановлено, що Правила прийому за ОП доступні онлайн на сайті ВІКНУ. <https://mil.knu.ua/page/archive/2022> та визначені Додатком до правил прийому на навчання до КНУ у 2022 році (наказ від 16.05.2022 № 245-32). Також правила вступу доступні на сайті приймальної комісії <https://vstup.knu.ua/rules>. Правила вступу оновлюються щорічно. Передбачено форму зворотнього зв'язку. Нормативні документи, що роз'яснюють правила прийому для ВІКНУ є загальними, особливості вступу на ОП не викладені (вказані для всіх ОП ВІКНУ). Зміст фахових випробувань викладено частково (відсутні нормативи та зразки виконання для випробування рівня фізичної підготовленості, зміст та складові психофізіологічного огляду вступників). Наявна інформація є чіткою та зрозумілою і відповідає вимогам чинного законодавства, враховані особливості вступу окремих категорій осіб (ВПО, діючі військовослужбовці тощо). Відсутній порядок проведення співбесіди (§4 "Проведення вступних випробувань" Додаток до Правил вступу ВІКНУ 2022). Право на апеляцію результатів вступних випробувань реалізовано через подання заяви та її розгляду Апеляційною комісією, яка призначається наказом ректора КНУ в присутності вступника. Наказ та склад такої комісії у відповідній вкладці не оприлюднено. Правила прийому не містять дискримінаційних положень, додаткові складові (медична, фізична, психічна) обумовлені особливостями ОП. Гендерний аспект не враховано у Правилах прийому КНУ на 2022 та додатку для ВІКНУ.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливості вступу за ОП у цілому визначені вимогами до військової служби (вік 17-30 років) та додатково включають проходження медичного, психологічного огляду і перевірки фізичної витривалості. У правилах прийому враховано коефіцієнти розрахунку ЗНО, МПТ. У ДС вказано про надання додаткових балів для призерів Всеукраїнських олімпіад. Конкретні дисципліни за якими надаються такі бали за ОП не вказані, відповідний коментар не надано, форма і зміст в ході співбесіди не розкриті. Набір за ОП відповідає стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право (наказ МОН України від 20.07.2022 р. № 644). Особливості вступу за ОП визначено додатками 6,7 до Правил прийому (додаток для ВІКНУ) та мінімальна кількість балів із загальноосвітніх предметів, з якими вступник допускається до участі в конкурсному відборі. Наведена У ДС особливість ОП - мови викладання (укр./англ) не була обґрунтована. Правила вступу є спільними як для цієї ОП так і для ОП "Правоохоронна діяльність в ЗСУ". Зміни до ОП носять загальний характер (формальні вимоги), не відображають особливості ОП. Стейкхолдери приймають участь у внесенні змін та доповнень до ОП, однак така діяльність потребує більшої систематизації.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання з інших ЗВО (академічна мобільність) розміщено у вкладці "Навчальна робота" ВІКНУ та включає: Положення про організацію освітнього процесу у КНУ від 11.04.2022 https://www.knu.ua/pdfs/official/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ від 29.06.2016 https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk; Порядок поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>; Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУ http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk; Наказ КНУ від 12.07.2016 № 603-22 "Про затвердження Порядку проведення в КНУ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20.02.2014" http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg; Інструкція про порядок переведення, відрахування та поновлення курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів Міноборони України, затвердженою Наказом Міноборони України від 24.12.1997 № 490 <https://mil.knu.ua/page/study/15>. Водночас, академічна мобільність здобувачів за ОП реалізується через військові ОК (Болгарія, Італія). Мобільність за юридичною складовою ОП курсантів відсутня. Це пояснюється COVID-19 обмеженнями та дією воєнного стану.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У КНУ/ВІКНУ не обмежують право здобувачів на розвиток своїх компетентностей поза ОП шляхом неформального та/або інформального навчання в Університеті і за його межами. В КНУ діє Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУ від 07.02.2023 № 86-32. Особливості визнання результатів для ВІКНУ визначаються Міноборони (п.1.8 Положення КНУШ). Прикладів за ОП допоки не було. На рівні ОК за ОП практика врахування результатів неформальної/інформальної освіти відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому за ОП доступні цілодобово на офіційних веб-сайтах КНУ/ВІКНУ. Можливий зворотній зв'язок через електронну пошту, консультація вступників по телефону. Поєднання військової та юридичної складових ОП. Викладена на сайті інформація відповідає вимогам законодавства. Процедури вступу, визнання результатів навчання, отриманих в ході академічної мобільності, неформальної освіти закріплені на рівні КНУ або ВІКНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Правила прийому на сайті ВІКНУ недостатньо інформативні, зокрема, щодо пільгових умов та критеріїв вступу для окремих категорій осіб, складання нормативів та особливих умов (співбесіда, призер Олімпіади). Участь стейкхолдерів у обговоренні Правил вступу, змін до ОП та її наповненні не систематизована. Оскарження результатів вступної кампанії (подання апеляції) доступне, процедура реалізації не висвітлена окремою вкладкою у

правилах прийому. Визнання результатів неформальної/інформальної освіти нормативно закріплене, але не застосовується за ОП. Рекомендовано залучити стейкхолдерів для обговорення правил прийому за ОП 2023. Визначити і чітко передбачити загальні і особливі умови вступу за ОП. Розписати для вступників алгоритми дій на кожному етапі вступної кампанії. Викласти накази про склад відбіркової та апеляційної комісії, передбачити окремою вкладкою порядок апеляції. Врахувати гендерний аспект (рівні права жінок та чоловіків) у правилах прийому та розписати процедуру співбесіди.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зауваження не носять серйозний характер та не впливають на вільний доступ до навчання за ОП. На ОП наявні необхідні документи, які визначають Правила прийому, академічної мобільності, перезарахування кредитів, визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Не деталізовані особливості вступу за ОП. Напрямок академічної мобільності реалізовано частково. Визнання результатів неформальної/інформальної освіти нормативно визначено, але не застосовується.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми і методи навчання за ОК переважно традиційні. Використовуються потужності спеціалізованих аудиторій для окремих дисциплін за ОП. В цілому форми і методи сприяють досягненню ПРН, але не є інноваційними. Особливості ОП забезпечені окремими ВК. Студентоцентрований підхід реалізується через обрання блоків ОК на першому курсі (протягом першого місяця, шляхом подання рапорту). Свобода НПП у виборі форм і методів навчання закріплена на рівні КНУ/ВІКНУ: Положенням про організацію освітнього процесу в Військовому інституті Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол Вченої ради ВІКНУ від 06.06.2016 № 15); Інструкцією з формування індивідуального навчального плану та вибору курсантами навчальних дисциплін (блоків навчальних дисциплін) вільного вибору (наказ начальника Військового інституту від 26.08.2021 № 91н); Порядком проведення опитувань курсантів, моніторингу прозорості та об'єктивності оцінювання контрольних заходів та забезпечення об'єктивності оцінювання (наказ начальника Військового інституту від 26.08.2021 № 91н) та Про організацію освітньої діяльності Військового інституту у 2022/2023 навчальному році (наказ начальника Військового інституту від 29.08.2022 № 68н).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо організації освітнього процесу доступна на сайтах КНУ/ВІКНУ. У вкладці "Навчальна робота" <https://mil.knu.ua/page/study/15> згадується, проте не розкрито специфіку навчання за дистанційною формою. В КНУ/ВІКНУ відсутня єдина політика стосовно обрання освітніх дистанційних платформ. НПП використовують всі можливі засоби для організації занять у дистанційній формі. Контроль за заняттями у дистанційній формі ситуативний - шляхом можливості приєднання співробітника підрозділу забезпечення якості освіти до повідомленої йому завчасно платформи. РПНД, силабуси, інші методичні матеріали за ОК передаються здобувачам на флеш носіях або надсилаються через електронну пошту/месенджери. Порядок, вимоги і критерії оцінювання розміщені у РПНД та доводяться здобувачам на першому занятті з відповідної дисципліни. Форма інформування зумовлена дією режиму воєнного стану та обмеженнями щодо поширення інформації, яка стосується військової освіти. Недоліком такої системи інформування є неможливість здобувача в будь-який час доби ознайомитись з необхідною інформацією за ОК онлайн.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

На ОП інформацію про наукові заходи надають здобувачам гарант ОП та науково-організаційне відділення. У ВІКНУ організоване воєнно-наукове товариство, діє Положення про воєнно-наукове товариство слухачів, курсантів

ВІКНУ (наказ начальника ВІКНУ від 29.12.2020 №134н). Курсанти мають можливість публікувати свої наукові праці у виданнях КНУ/ВІКНУ. Оплата за публікації здобувачів не стягується. Це підтвердилось в ході зустрічей з випускниками, здобувачами та інформацією з Інтернет-сторінок видань. ОП передбачає юридичну та військову практичну складову, які реалізуються згідно з нормативними актами, що діють у КНУ/ВІКНУ. Результати наукової діяльності для використання у освітньому процесі не відображені на сайті ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/science/21>). Інформація багатомовна застаріла (Оголошення про конференцію за 2021 рік).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відсутнє підтвердження яким чином НПП оновлюють зміст ОП, чи приймають в цьому участь роботодавці і здобувачі. За загальним правилом ОК оновлюються щорічно. За оновлення РПНД відповідають викладачі та відповідна кафедра, пропозиції роботодавців до змісту ОП вносяться, зокрема, під час проходження практики здобувачами. Систематична робота з врахування/неврахування таких пропозицій не формалізована. Аналіз РПНД з окремих дисциплін свідчить про наступні недоліки: 1) відсутність сучасних джерел; 2) відсутність результатів власних наукових досліджень за напрямком викладання; 3) недостатня спрямованість на особливості навчання за ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ВІКНУ має широкі міжнародні зв'язки з зарубіжними університетами-партнерами та країнами, зазначеними на сайті Відділу академічної мобільності КНУ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=75&lang=uk), (<https://mil.univ.kiev.ua/page/about/7>). Для НПП ВІКНУ та здобувачів існує та підтверджена реальна можливість стажування за кордоном (Болгарія, Італія, Ізраїль). Окремих ЗВО немає серед партнерів http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=75&lang=uk (академія ім. Раковського, Болгарія). Відпрацювання практичних навичок здобувачами реалізується через участь у військових навчаннях RAPID TRIDENT – 2020, RAPID TRIDENT – 2021,ит ОПП. Запроваджено факультативний курс за стандартами НАТО Civil-Military Cooperation Course Commercial Civil Affairs Solution Army (CCAS-A) – англійська мова викладання. Положення про академічну мобільність КНУ (2016) не містить інформацію про курсантів. В умовах воєнного стану академічна мобільність забезпечується через міжнародні проекти щодо опанування окремих військових компетентностей. Здобувачі мають доступ до міжнародних наукометричних баз безпосередньо та через бібліотеки ВІКНУ/КНУ. Компенсаційний механізм не затверджений, носить індивідуальний характер. ОП кореспондується із західними стандартами та підходами налагодження військово-цивільного співробітництва. ОП впроваджує сучасні практики.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Інтернаціоналізація за рахунок участі у міжнародних (зарубіжних) проектах, зокрема, НАТО. Систематичне оновлення ОК за ОП. Використання потужностей навчальних полігонів (спеціалізованих аудиторій). Підтримка і стимулювання наукової діяльності здобувачів на рівні ВІКНУ. Наявність спеціальних курсів з англійською мовою викладання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Серед ЗВО партнерів на сайті КНУ вказані білоруські та таджицько-російські / киргизо-російські ЗВО. http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=75&lang=uk. Стратегія міжнародного співробітництва КНУ ELABORATION OF STRATEGICAL FRAMEWORK FOR INTERNATIONAL COOPERATION IN TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV – http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1566&lang=uk містить 6 згадок про викладання російською мовою, зокрема російські та білоруські культурні центри. На сайті відділу академічної мобільності http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1566&lang=uk курсанти не згадуються. Забезпечення академічної доброчесності потребує більш чітких алгоритмів щодо самостійної перевірки робіт здобувачами. У ВІКНУ відсутня тимчасово відповідальна за академічну доброчесність особа. Компенсаційна політика не є систематичною (стажування, публікації, мобільність). Прорахунки у оновленні змісту ОК щодо відображення праць НПП, які здійснюють викладання за ОП. Рекомендовано забезпечити сертифікований вхід та онлайн розміщення методичних матеріалів за ОК. Заплановано посилити визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Розклад складається на тиждень, рекомендовано збільшити термін планування освітнього процесу. Потребує закріплення процедура стимулювання НПП та здобувачів за поєднання освітньої і наукової діяльності, відображення і впровадження таких результатів у ОП. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти практикується, але не систематично. Єдина автоматизована система, що містить інформацію про розклад екзаменаційних сесій та результати оцінювання наразі

відсутня. Існує необхідність підвищення рівня обізнаності учасників академічної спільноти з вимогами академічної доброчесності, зокрема щодо видів порушень академічної доброчесності та механізмів притягнення до академічної відповідальності.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Прорахунки не носять серйозний характер і не здатні вплинути на якість викладання за ОП та досягнення ПРН. Частина з них виправлено в ході проведення експертизи за ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Загальні правила щодо оцінювання результатів навчальних досягнень містяться в Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ (редакція від 11 квітня 2022 року) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Так, в п. 7.1.9. Розділу 7 “Оцінювання результатів навчання” зазначається, що форма проведення контролю та його тривалість, особливі вимоги щодо процедури проведення мають бути доведені до відома здобувачів завчасно (щонайменше напередодні контролю). Під час зустрічі зі здобувачами було встановлено, що така інформація доводиться до їх відома через викладачів на початку вивчення навчальних дисциплін та через командирів груп, які розповсюджують серед своїх груп отриману від викладачів додаткову інформацію щодо порядку проведення окремих контрольних заходів. Форми контрольних заходів визначені Положенням про організацію освітнього процесу у ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/study/15>). Так, в п. 3.6 Розділу 3 “Форми організації освітнього процесу” закріплено такі види контролю: вхідний, поточний, самоконтроль, модульний (рубіжний) та підсумковий. Окрема увага в навчальному процесі приділена самоконтролю – в навчальних посібниках для кожної теми (змістового модуля), а також у методичних розробках з лабораторних робіт (за наявності) передбачаються питання для самоконтролю (п. 3.6.3.). Положення про порядок оцінювання знань курсантів (студентів), слухачів та студентів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (Додаток Ж до Положення) містить додаткову інформацію щодо форм контрольних заходів. Так, в п. 2.3. Розділу 2 “Види контролю” встановлено, що підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі диференційованого заліку чи екзамену, а перелік екзаменаційних питань та завдань визначаються кафедрою, включаються до РПНД та доводяться до студентів викладачем, який читає лекційний курс на початку вивчення навчальної дисципліни. Акти нормативної бази ЗВО, що стосуються форм контрольних заходів, оприлюднені у відкритому доступі на офіційних веб-сайтах ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/study/15>) та КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Під час зустрічі зі здобувачами було встановлено, що зрозумілість та чіткість форм контрольних заходів забезпечується вичерпним врегулюванням питань проведення таких заходів в загальнодоступних актах ЗВО. Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти практикується, але не систематично. Єдина автоматизована система, що містить інформацію про розклад екзаменаційних сесій та результати оцінювання наразі відсутня. Водночас, здобувачі вищої освіти загалом задоволені рівнем поінформованості щодо форм контрольних заходів та критеріїв їх оцінювання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Цивільно-військові відносини» здійснюється у формі атестаційного іспиту, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 № 644. Атестація здобувачів вищої освіти в усній формі із використанням білетів передбачена з наступних навчальних дисциплін: "Військова адміністрація", "Цивільно-військове співробітництво", "Training in the law of armed conflict", "Загальна тактика". Крім того, у формі практичного виконання фізичних вправ проводиться підсумковий іспит з навчальної дисципліни "Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка". Додатковий іспит з навчальної дисципліни "Професійна іноземна мова" проводиться у формі тестування (з читання та аудіювання) з метою перевірки можливості вільно спілкуватися іноземними мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок проведення контрольних заходів визначений насамперед Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). В п. 7.1.7. Розділу 7 “Оцінювання результатів навчання” визначено умови забезпечення об'єктивності оцінювання: за можливості оцінювання має проводитися більш ніж одним оцінювачем; рішення щодо кількості оцінювачів, їх персоналій і залучення зовнішніх оцінювачів має прийматися своєчасно; оцінювачі мають можливість не брати участь в оцінюванні при виникненні конфлікту інтересів тощо. В п. 7.2. визначено чітку процедуру розгляду звернень здобувачів щодо оцінювання у випадку незгоди останніх з результатами поточного контролю або підсумкової атестації. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що вони мали досвід виявлення незгоди з результатами оцінювання через звернення безпосередньо до викладача. Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання в КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok%20zal_ekz%20sesii%20dyst_techn.pdf) регулює окремі питання проведення контрольних заходів в дистанційному режимі. Встановлено, що здобувачі мають бути не пізніше ніж за 3 робочі дні повідомлені електронною поштою і, якщо доречно, через веб-сайт і соціальні мережі про особливості процедури проведення заліків та іспитів і зміну форми екзаменаційних білетів/тестів/кейсів (п. 2.6). Під час зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що труднощів з приводу розуміння процедур оцінювання результатів навчання в них не виникало. Алгоритм дій для врегулювання конфлікту інтересів визначено Порядком вирішення конфліктних ситуацій в КНУ (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/пдф.pdf>). Так, будь-який член університетської спільноти може поскаржитися на порушення етичних принципів чи норм поведінки, визначених в Етичному кодексі, зокрема письмово звернутися до керівника відповідного підрозділу, додавши докази порушень, наведених у скарзі. Положення про організацію освітнього процесу у ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/study/15>) також регулює порядок проведення контрольних заходів. Відповідно до п. 3.6.5. Розділу 3 “Форми організації освітнього процесу” на екзамені, крім тих, хто екзаменується, можуть бути присутніми їх прямі начальники та контролюючі особи. Положення про порядок оцінювання знань курсантів (студентів), слухачів та студентів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (Додаток Ж) містить порядок проведення поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового (семестрового) контролю, зокрема питання повторного проходження контрольних заходів. Акти нормативної бази ЗВО, що регулюють питання проведення контрольних заходів оприлюднені у відкритому доступі на офіційних веб-сайтах ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/study/15>) та КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містяться в Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf), що визначає види порушень академічної доброчесності та відповідальності за них. П. 9.8.2 Розділу 8 “Здобувачі освіти” визначає наступні види порушень з боку здобувачів: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво. Відповідальність за вказані порушення може включати: повторне проходження оцінювання, відрахування, позбавлення академічної стипендії тощо. Крім того, положення щодо академічної доброчесності містяться в Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (п. 4.3) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) та Етичному кодексі університетської спільноти (Розділ 4) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>). Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності в КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Regulation-for-academic-integrity.pdf>) та Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату в КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>) містять детальний опис процедур, пов'язаних з дотриманням вимог академічної доброчесності. П. 4.7 останнього встановлює, що керівник роботи здійснює експертну оцінку з урахуванням звіту подібності, робить у довідці про оригінальність роботи свій висновок і додає до кваліфікаційної роботи ( ). Під час зустрічі з допоміжним персоналом було підтверджено, що у ЗВО формується репозитарій кваліфікаційних робіт за ОП “Цивільно-військові відносини”. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Військовому інституті КНУ та Наказ Начальника ВІКНУ від 29.08.22 № 68н «Про організацію освітньої діяльності Військового інституту у 2022/2023 навчальному році» встановлюють додаткові положення щодо академічної доброчесності. Під час огляду матеріально-технічної бази Військового інституту було здійснено огляд інформаційних стендів, що мають на меті популяризацію академічної доброчесності. Під час зустрічі зі здобувачами освіти було з'ясовано, що останні мають загальне уявлення про академічну доброчесність. Програма Unichesk використовується як інструмент протидії порушенням вимог академічної доброчесності. Під час зустрічі з допоміжним персоналом було з'ясовано, що бібліотеки, послугами яких користуються здобувачі вищої освіти, також беруть участь у поширенні інформації щодо академічної доброчесності. Зокрема, Служба інформаційного моніторингу займається організацією інформаційних заходів, спрямованих на

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Правила щодо видів, форм, методів та порядку проведення контрольних заходів у Військовому інституті КНУ імені Тараса Шевченка є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. У закладі вищої освіти визначена чітка політика академічної доброчесності, що впроваджується на цій ОП. Програма Unicheck використовується як інструмент протидії порушенням вимог академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти практикується, але не систематично. Єдина автоматизована система, що містить інформацію про розклад екзаменаційних сесій та результати оцінювання наразі відсутня. Існує необхідність підвищення рівня обізнаності учасників академічної спільноти з вимогами академічної доброчесності, зокрема щодо видів порушень академічної доброчесності та механізмів притягнення до академічної відповідальності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП повністю відповідає підкритеріям 5.2 та 5.3 та значною мірою підкритеріям 5.1 та 5.4. Існує необхідність систематизації збору інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в рамках підкритерію 5.1 та підвищення рівня обізнаності учасників академічної спільноти з вимогами академічної доброчесності в рамках підкритерію 5.4. ОП загалом відповідає критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими та можуть бути швидко усунені.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

2. У відповідності до змісту таблиці «Відомості про науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітньо-професійну програму «Цивільно-військові відносини», до викладання обов'язкових дисциплін в рамках ОПП залучено 44 викладачі. У вказаній категорії співробітників наявні фахові публікації у виданнях включених до відповідних наукометричних баз (в т.ч. й Scopus/WoS) та апробацій наукових досліджень. Із вказаної кількості НПП 6 осіб мають науковий ступінь доктора наук та 27 – кандидата наук; вчене звання професора/доцента 4 та 16 осіб відповідно. Надана гарантом ОПП зведена інформація про викладачів, які викладають ОК за заявленою ОПП, отримана під час спілкування з НПП та здобувачами інформація і надані пояснення підтверджують відповідність НПП ОК ОПП, а їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання (серед таких даних вказуються: наявність вищої освіти, рівня наукового ступеня та вченого звання, відповідність тематики наукових, навчально-методичних праць за останні п'ять років, проходження тематичного, в т.ч. й закордонного, стажування, володіння іноземною мовою, наявність досвіду практичної роботи, підвищення кваліфікації у практичних підрозділах тощо).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів в Університеті в цілому та ВІКНУ зокрема, здійснюється у відповідності до положень чинного законодавства та в порядку передбаченому: «Порядком конкурсного відбору на посади науково-

педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<https://bit.ly/3yIV49J>); спільним наказом МОУ та МОНУ від 25.08.2021 № 251/926 «Про затвердження Порядку заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та керівників закладів фахової передвищої військової освіти, військових ліцеїв, що належать до сфери управління Міністерства оборони України» (bit.ly/3uzwuIj). Аналіз наданих документів та інформація, яку було отримано членами ЕГ в процесі спілкування з представниками фокус-груп свідчить, що у разі появи вакансій, конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, рівності, колегіальності прийняття рішень, незалежності, об'єктивності, неупередженого ставлення до кандидатів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група встановила, що зважаючи на відомчу приналежність основним роботодавцем за ОПП «Цивільно-військові відносини» є Центральне управління цивільно-військового співробітництва Генерального штабу ЗСУ та МО України в цілому. Комунікація стосовно ОПП відбувається у робочому порядку, під час атестаційних екзаменів та за результатами аналізу практики здобувачів, які відображаються у відповідних звітах. Також, представники роботодавців здійснюють погодження змісту програм практик та стажувань курсантів, а також забезпечують базу практик. При цьому, у ВВНЗ відсутня практика опитувань стейкхолдерів. На відповідній тематичній зустрічі були присутні усі анонсовані представники зовнішніх роботодавців, які підтвердили наявну інформацію щодо ефективної і плідної співпраці з ВІКНУ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Отримана ЕГ у процесі аналізу наданих документальних матеріалів та за результатами зустрічей з представниками різних фокус-груп інформація свідчить, що залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців відбувається у порядку визначеному Наказом начальника Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Про організацію освітньої діяльності Військового інституту у 2022/2023 навчальному році» від 29.08.2022 №68н шляхом проведення ними відповідних занять поза аудиторними годинами (під час самопідготовки та у вільний від занять час). У ВІКНУ відсутня практика залучення стейкхолдерів та практиків до викладання за ОПП на умовах службового сумісництва для викладання навчальних дисциплін.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

За результатами вивчення відповідних нормативних документів (bit.ly/3ZSKFnz тощо) та інтерв'ювання НПП і співробітників інших сервісних підрозділів, члени ЕГ дійшли висновку, що підвищення кваліфікації та стажування НПП здійснюється на підставі договорів, що укладаються Університетом з установою, в якій здійснюватиметься захід або за ініціативою самих НПП. Завдяки чому, НПП мають можливість проходити стажування як в Україні та і за кордоном. Зокрема, НПП проходили підготовку та підвищення кваліфікації за кордоном (Програма Європейського Союзу Еразмус+ (Національний оборонний коледж (м. Софія, Болгарія)); Женевська академія Міжнародного гуманітарного права та прав людини (м. Женева, Швейцарія); Північний Центр з гендерних питань під час воєнних операцій (м. Стокгольм, Швеція); Європейський університет Віадрина (м. Франкфурт-на-Одері, ФРН); «СІМІС Specialist Course» (м. Мотта ді Лівенца, Італія). Чергове міжнародне стажування заплановано на квітень 2023р. (м. Краків, Польща).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

За результатами вивчення відповідних нормативних документів (bit.ly/3ZSKFnz тощо) та інтерв'ювання НПП і співробітників інших сервісних підрозділів, члени ЕГ дійшли висновку, що підвищення кваліфікації та стажування НПП здійснюється на підставі договорів, що укладаються Університетом з установою, в якій здійснюватиметься захід або за ініціативою самих НПП. Завдяки чому, НПП мають можливість проходити стажування як в Україні та і за кордоном. У відповідності до Положення «Про стимулювання співробітників КНУ за результатами наукової діяльності (публікації в наукометричних базах даних)», затвердженого ректором КНУ від 31.01.2014 р. №71-32 (<http://bit.ly/3lf9oUh>) в Університеті діє система матеріального заохочення працівників за результатами наукової діяльності (публікації в науково-метричних базах даних Scopus та Web of Science). Також встановлюються надбавки за викладання іноземними мовами; є квартальне преміювання працівників; підтримка участі у наукових заходах за кордоном; допомога у виданні монографій, навчальних підручників і посібників, методичних рекомендацій тощо. Однак, зважаючи на специфіку нарахування грошового забезпечення викладачів-військовослужбовців, більшість заходів матеріальне стимулювання застосовувати до них є неможливо. При цьому, кращі викладача ВІКНУ заохочуються командуванням ЗСУ та ВВНЗ з нагоди святкування державних свят (Дня юриста, Дня незалежності

тощо). В Університеті діє практика присвоєння почесного звання «Кращий викладач» за результатами підведення підсумків за навчальний рік.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами ОПП є: якісний склад науково-педагогічних працівників, залучених до реалізації ОПП, академічна та професійна кваліфікація яких забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання; наявність механізмів сприяння професійному розвитку викладачів та стимулювання розвитку їх викладацької майстерності; можливість стажуватися викладачам-військовослужбовцям (у тому числі й за кордоном) в умовах дії правового режиму воєнного стану.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Експертна група рекомендує ВВНЗ впровадити практику залучення до проведення аудиторних занять з ОПП професіоналів-практиків та стейкхолдерів (роботодавців).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Незважаючи на наявність певних зауважень в контексті реалізації критерію 6, ЕГ вважає, що ОПП успішно реалізовує підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня. Беручи до уваги низку позитивних практик і сильні сторони ОПП, експертна група дійшла висновку, що ОПП та освітня діяльність за цією програмою відповідає рівню В за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи було продемонстровано достатній рівень наявних матеріально-технічних ресурсів для реалізації якісного освітнього процесу, а саме матеріально-технічної бази та навчально-методичного забезпечення. Для ОПП задіяно навчальні корпуси, які знаходяться неподалік від станції метро та курсантського гуртожитку. На вході в Інститут діє пропускна система. Функціонує наукова бібліотека Університету, електронна бібліотека, інституційний репозитарій, читальна зала з доступом до мережі Інтернет. У ВІКНУ наявні в достатній кількості лекційні, комп'ютеризовані мультимедійні аудиторії, науково-методичний кабінет у якому наявні мультимедійні дошки, на кафедрі іноземних мов наявні комп'ютери для безкоштовно використання здобувачами під час навчання. В наявних комп'ютеризованих аудиторіях наявне необхідне програмне забезпечення для навчання та підготовки до практичних занять. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини (лазарету) ВІКНУ та, за потребою, клініки Університету. ЕГ підтверджено, що у закладі є достатнє матеріально-технічне забезпечення для реалізації даної ОПП. При цьому, для більш якісного досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання, ВВНЗ було рекомендовано запровадити єдине програмне забезпечення щодо управління системою навчання у дистанційному режимі.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час роботи Експертною групою було встановлено, що заклад забезпечує безоплатний доступ здобувачів вищої освіти та викладачів до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів необхідних для навчання,

викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. В Інституті наявна електронна бібліотека. ВВНЗ дає можливість безоплатної перевірки робіт на наявність плагіату з допомогою сервісу «Unicheck».

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Членами ЕГ встановлено, що освітнє середовище загалом дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти. В ВВНЗ є необхідна інфраструктура для навчання та відпочинку здобувачів. Під час огляду матеріальної бази ЕГ переконалась, що коридори, сходи, шляхи евакуації перебувають у належному стані. У разі необхідності можна звернутися до медичної служби, яка надає безкоштовну первинну допомогу як здобувачам так і викладачам ВВНЗ. На кожному поверсі є план евакуації та вогнегасники, діє пропускна система. Задля збереження психологічного здоров'я усіх учасників навчального процесу в Університеті діє психологічна служба. На відповідному сайті (<http://bit.ly/3Fybgym>) існують інформаційні пам'ятки для здобувачів, які потребують допомоги. Під час зустрічі здобувачі підтвердили, що вони проінформовані стосовно доступності для них психологічної служби, яка здійснює супровід учасників освітнього процесу і можуть звернутися у будь-який час й отримати необхідну консультацію. Під час огляду матеріально-технічної бази, продемонстровано, що у здобувачів ОПП також є можливість використовувати місця для відпочинку та зайняття спорту на території ВВНЗ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експерти з'ясували, що ВВНЗ забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за даною освітньою програмою. Освітня підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється через організацію доступу до ресурсів бібліотеки, навчально-методичного забезпечення на сайті Університету та Інституту, через розміщення друкованої інформації на дошках оголошень, надання необхідної інформації на кафедрах, через індивідуальне консультування викладачі та постійне спілкування з науковими керівниками. Інформаційна підтримка здійснюється також за допомогою меседжерів та через сторінку офіційного веб-сайту ВІКНУ (bit.ly/3Fm4rQf). Також здобувачі вищої освіти мають можливість вирішувати будь-які питання у відділах та службах ВІКНУ самостійно або через взаємодію з керівником структурного підрозділу, кураторів, керівництва Інституту, або за сприяння представників курсантів у Вчених радах ВІКНУ та КНУ, раді сержантів курсантських підрозділів. Під час спілкування зі здобувачами ОПП, ЕГ встановлено що, здобувачі задоволені інформаційною та організаційною підтримкою яку надає ВВНЗ.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до умов вступу до ВІКНУ на навчання приймаються особи, які за своїм станом здоров'я є придатними до навчання у ВВНЗ в статусі курсанта та, в подальшому, до проходження військової служби. Придатність за станом здоров'я осіб до проходження військової служби, навчання у ВВНЗ визначається Військово-лікарською комісією відповідно до Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України, наказ МОУ від 14.08.2008р. (<https://bit.ly/3Fv6fq4>). Відповідно, особи з особливими освітніми потребами не можуть здобувати вищу освіту за ОПП «Цивільно-військові відносини». ЕГ зазначає, що випадків, коли необхідно було б застосовувати дані умови, не було.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під час інтерв'ювання здобувачів, представників студентського самоврядування та НПП, ознайомлення з внутрішніми нормативними положеннями Університету та ВІКНУ встановлено існування зрозумілої та прозорої процедури вирішення конфліктних ситуацій у разі їх виникнення (зокрема пов'язаних із дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. В цілому, політика врегулювання конфліктних ситуацій у ВІКНУ здійснюється у відповідності до Статуту університету (<https://bit.ly/3TrzJva>), Етичного кодексу університетської спільноти (<https://bit.ly/3TkS1xS>), Положення про організацію освітнього процесу КНУ (<https://bit.ly/3Jmhm5X>), Порядку вирішення конфліктних ситуацій у КНУ (<https://bit.ly/3JLGLHt>), Порядку запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУТШ, введений в дію наказом ректора від 08.02.2022 № 79-32 (<https://bit.ly/3FuGqqa>), Антикорупційної програми КНУ (<https://bit.ly/3LvX5T1>). При цьому, необхідно враховувати, що вирішення конфліктних ситуацій для військовослужбовців унормовано Статутом внутрішньої служби та Дисциплінарним статутом ЗСУ. Будь-який учасник освітнього процесу з приводу виникнення конфліктних ситуацій

може звернутися особисто усно чи письмово до керівництва кафедри, факультету, на «Гарячі лінії» ВІКНУ та МОУ, скористатися електронною скринькою довіри (VIKNIinform@ukr.net) телефоном довіри та ботом довіри. При роботі експертної групи - скарг від здобувачів, викладачів, які пов'язані з врегулюванням будь-якого виду дискримінації чи корупції не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Університет, в цілому, та ВІКНУ, зокрема, мають розвинуту інфраструктуру, що сприяє розвитку якісної освітнього середовища за передбаченою ОПП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Здобувачам надано безоплатний доступ до всіх ресурсів бібліотеки і в електронному і в очному форматах. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини (лазарету) ВІКНУ та, за потребою, клініки Університету та психологічної служби. Наявність інституту кураторства, ради сержантів курсантських підрозділів. Можливість здобувачів представляти свої інтереси у Вчених радах ВІКНУ та КНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відсутність у ЗВО єдиного програмного забезпечення щодо управління системою навчання у дистанційному режимі, що дозволить більш якісно досягати визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У цілому навчання та викладання з ОПП відповідають критерію 7 з недоліками, що не є суттєвими. Заклад вищої освіти має достатні матеріально-технічні ресурси, які реально використовуються та є необхідними для викладання ОПП. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів і дозволяє задовольняти їх інтереси та потреби. При цьому рекомендується активізувати роботу у напрямку створення єдиної уніфікованої системи освітньо-наукового простору, що дозволить ВВНЗ більш якісно досягати визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (Розділ 2 "Розроблення і затвердження програм", Розділ 3 "Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання", Розділ 9 "Постійний моніторинг, періодичні оцінювання та перегляд освітніх програм") (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). Так, п. 2.2. Розділу 2 "Розроблення і затвердження програм" закріплює підстави для ініціації пропозицій щодо внесення змін до затверджених описів ОП, а п. 2.3 – підстави для закриття ОП. Положення чітко розподіляє повноваження різних структурних підрозділів щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Наприклад, Науково-методичний центр організації навчального процесу є відповідальним за розробку вимог щодо форми та змісту матеріалів і документів, які є складовими частинами науково-методичного забезпечення освітнього процесу. Форма робочої програми та інструкція до її заповнення затверджується Вченою радою Університету (п. 2.11). Крім того, окремі питання регулюються Наказом ректора від 11.08.2017 р. № 729-32 "Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника" та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Військовому інституті КНУ. Зміни до ОП "Цивільно-військові відносини" вносилися двічі, що було результатом реагування на пропозиції замовників, набрання чинності актами, що стосуються організації підготовки офіцерського, сержантського і старшинського складу та підготовки бакалаврів за спеціальністю.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до п. 3.12 Розділу 3 “Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання” Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) проводяться опитування студентів з питань їх задоволеності ОП, їх компонентами та якістю надання освітніх послуг. Студентське самоврядування залучається до моніторингу ОП, зокрема через процедуру залучення до участі в засіданнях кафедри. Експертна група мала змогу ознайомитися зі звітом про результати дослідження, проведеного Навчальною лабораторією соціологічних та освітніх досліджень на замовлення Відділу якості освіти КНУ у грудні 2022 року. Опитування проводилося через онлайн запрошення, що розсилалося на електронні адреси здобувачів освіти. Питання стосувалися доступності інформації про ОП, змісту і структури ОП, якості викладання, участі у вдосконаленні ОП тощо. Загалом здобувачі освіти задоволені якістю надання освітніх послуг. Водночас, під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що письмові опитування проводяться, але не завжди систематично та з використанням інформаційних технологій. Найчастіше зворотній зв'язок надається здобувачами вищої освіти шляхом участі в усних опитуваннях. Під час огляду матеріально-технічної бази було підтверджено наявність інформації про телефони гарячої лінії Військового інституту та гарячої лінії запобігання корупції КНУ. Здобувачі вищої освіти мають можливість звернутися до керівництва Військового інституту з побажаннями чи скаргами стосовно освітнього процесу.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>) закріплює процедуру опитування роботодавців та стейкхолдерів-партнерів, які забезпечують бази практик та випускників щодо необхідних професійних компетентностей та нових напрямів професійної діяльності (п. 9.2 “Оцінювання зміни потреб суспільства (зміна очікувань ринку праці і суспільства”). Зокрема, встановлено порядок проведення опитувань роботодавців та круглих столів з їх залученням, на яких обговорюється необхідність введення нових навчальних дисциплін або корегування тем лекцій в межах існуючих навчальних дисциплін. Під час зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що вони залучалися до розробки ОП, а зворотній зв'язок надається ними найчастіше під час неформального спілкування з керівництвом ВІКНУ. Водночас, залучення до процесу оновлення ОП з поданням письмових пропозицій щодо вдосконалення ОП не має систематичного характеру.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників враховує особливості ОП. Під час зустрічі з роботодавцями було з'ясовано, що інформація надається напямучу до керівництва Військового інституту. Начальник кафедри опрацьовує інформацію про кар'єрний шлях випускників з метою формування резерву для вступу до ад'юнктури та заміщення вакантних посад НППІ. Відкритий доступ інформації про кар'єрний шлях випускників не забезпечується шляхом опублікування на офіційному веб-сайті Військового інституту у зв'язку зі специфікою ОП. У окремих випадках подається запит до Головного управління персоналом МО України.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Одним із прикладів реагування на недоліки ОП є збільшення блоку морально-психологічної підготовки здобувачів вищої освіти. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти та відкритої зустрічі було з'ясовано, що стейкхолдери позитивно ставляться до нововведень, оскільки вважають, що така підготовка є важливою для фахівців СІМІС, до завдань яких також належить виконання заходів з вилучення (ексгумації), транспортування (евакуації) тіл (останків) загиблих, пошуку зниклих безвісти та комплексу репатріаційних заходів. Водночас, було встановлено, що здобувачі вищої освіти хотіли б мати більше навчальних дисциплін, що викладаються англійською мовою, адже вважають навички володіння іноземною мовою важливими для виконання своїх майбутніх професійних обов'язків. Вказана пропозиція поки що не доводилася до відома керівництва Військового інституту, а тому реагування на вказану пропозицію ще не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої

програми.

ОП “Цивільно-військові відносини” акредитується вперше, тому зауваження та пропозиції щодо вдосконалення ОП наразі відсутні. Під час зустрічі з керівництвом ЗВО було з'ясовано, що для покращення ОП практикується врахування рекомендацій щодо вдосконалення інших ОП. На офіційному веб-сайті КНУ імені Тараса Шевченка міститься окремий розділ “Акредитація ОП”, що містить документи, пов'язані з процедурою акредитацій усіх ОП в ЗВО (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час опитувань здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців та інших стейкхолдерів було встановлено, що учасники академічної спільноти залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. Найчастіше пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу надаються здобувачами вищої освіти через командирів груп та органи студентського самоврядування. Під час зустрічі з керівництвом ЗВО було встановлено, що система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти включає п'ять ланок: 1) рівень здобувачів вищої освіти та їх ініціативних груп; 2) рівень кафедр, гарантів ОП, викладачів, роботодавців; 3) рівень факультетів/інститутів, їх керівних та дорадчих органів; 4) рівень загальноуніверситетських структурних підрозділів; 5) рівень Наглядової ради, Ректора, Вченої ради. Головним підрозділом, що відповідає за забезпечення якості освіти, є Відділ забезпечення якості освіти КНУ, що активно популяризує культуру якості вищої освіти. Наприклад, 17-18 листопада 2022 року в КНУ імені Тараса Шевченка відбулася II Міжнародна науково-практична конференція «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО: інструменти та виклики» (<https://sites.google.com/view/osvita-zvo/?fbclid=IwAR3XvO73VgeJEgNOnIMTstRjwAVrvdBBJaM4mVo8duo4aHdm3ExuYe7lsNI>). Інституційні практики, що формують залученість членів академічної спільноти до процесів забезпечення якості включають різні послідовні дії з боку різних рівнів системи забезпечення якості освіти. Наприклад, оцінювання очікувань, потреб та задоволеності студентів щодо ОП включає формування робочої групи, проведення опитування студентів та випускників та круглого столу за участю робочої групи, корегування методів навчання та внесення змін в ОП (9.4). Функції органів, залучених до процесу забезпечення якості вищої освіти чітко розподілені в Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>). Наприклад, відповідальними за моніторинг змістовного наповнення ОП є гарант ОП та викладачі (п. 9.9.). Сектор моніторингу якості освіти здійснює моніторинг виконання заходів щодо вдосконалення ОП (п. 9.12). Розгалужена система внутрішнього забезпечення якості ОП обумовлена необхідністю швидкої координації дій між різними підрозділами ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП врегульовані в актах закладу вищої освіти. В структурі КНУ діє Відділ забезпечення якості освіти КНУ, що популяризує культуру якості вищої освіти. Проводяться опитування здобувачів вищої освіти щодо якості надання освітніх послуг.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Письмові опитування здобувачів вищої освіти проводяться, але не завжди систематично та з використанням інформаційних технологій. Існує необхідність впровадження практики збирання та врахування письмових пропозицій здобувачів вищої освіти та роботодавців щодо вдосконалення ОП. Система забезпечення якості освіти має напрями для вдосконалення ОП, зокрема в частині індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти та забезпечення публічності шляхом опублікування додаткової інформації про ОП у відкритому доступі.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП повністю відповідає підкритеріям: 8.1, оскільки заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; 8.4, враховуючи наявну практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП; 8.6, так як

враховуються рекомендації щодо вдосконалення інших ОП; 8.7, з огляду на наявність в академічній спільноті сформованої культури якості, що сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за ОП. ОП значною мірою відповідає підкритеріям: 8.2 та 8.3, враховуючи залученість здобувачів вищої освіти та роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП та процедур забезпечення її якості, але не завжди шляхом подання письмових пропозицій; 8.5, так як система забезпечення якості закладу вищої освіти має напрями для вдосконалення ОП. ОП загалом відповідає критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими та можуть бути швидко усунені.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ встановлено, що в ЗВО створені чіткі правила і процедури, які регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Відповідні правила та процедури оприлюднені на офіційному сайті. За результатами ознайомлення зі змістом відповідних внутрішніх (локальних) нормативно-правових актів, а також проведених фокус-груп, ЕГ дійшла до висновку, що всі НПП та курсанти/-ки обізнані достатньо у своїх правах, обов'язках та процедурах участі в реалізації ОП. Більшість прав та обов'язків регулюється у ЗВО (крім загальних законодавчих положень) такими актами: Статутом, Колективним договором, Етичний кодекс університетської спільноти, Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка (всі документи – за посиланням <http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). А також локальними актами ВІКНУ: Інструкції з дотримання академічної доброчесності у Військовому інституті; Порядку проведення опитувань курсантів, моніторингу прозорості та об'єктивності оцінювання; (всі документи – за посиланням <https://mil.knu.ua/page/study/15>). Також на окремій сторінці сайту представлена інформація про громадські об'єднання ВІКНУ (<https://mil.knu.ua/page/train/20>) Ці документи розміщені на офіційному сайті Університету, знаходяться у відкритому доступі та є легкодоступними.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті ВІКНУ немає публікацій що стосуються отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін. Гарантом це було пояснено специфікою спеціальності та воєнним станом в Україні. Робота по отриманню зауважень та пропозицій проводиться зі стейкхолдерами особисто.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ, під час проведення акредитаційної експертизи, було встановлено, що ВІКНУ не оприлюднює сайті інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання і освітні компоненти). На цю інформацію було накладено гриф ДСК січні 2023 року. Хоча ОК, що забезпечують підготовку у сфері права можна знайти на сайті Інституту Права КНУ. За словами гаранта, НПП та здобувачів робочі навчальні програми дисциплін, сілабуси, розміщені на випусковій кафедрі і є у вільному доступі для стейкхолдерів. Що є порушенням допуску до інформації з грифом ДСК, однак є забезпеченням процедури ознайомлення з ОП. ЕГ вважає, що буде позитивною практикою розмістити на сайті у вільному доступі силабуси освітніх компонентів, аби з ними могли ознайомитись не лише поточні здобувачі, але і потенційні вступники. Відсутність таких даних не забезпечує в повній мірі потенційним вступникам можливість зробити поінформований вибір щодо вступу на програму.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

КНУ створені чіткі та зрозумілі правила і процедури, які регулюють права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу, вони є доступними для них та загалом дотримуються під час реалізації програми. Відповідні правила і процедури є формально визначеними та нормативно закріпленими, а також опубліковані у вільному доступі на офіційних вебсторінках ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ВІКНУ не розміщує на сайті інформацію про ОПП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання і освітні компоненти). Тому ЕГ рекомендує розглянути можливість висвітлення на сайті інформацію про ОПП, з урахуванням специфіки підготовки офіцерів ЦВВ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ дійшла висновку про: повну відповідність ОП за підкритеріями: 9.1. адже всі правила і процедури є чіткими і доступними; часткову відповідність підкритеріїв: 9.2. та 9.3: з урахуванням специфіки підготовки курсантів прозорість і публічність інформація забезпечується не через сайт, а шляхом доступу до цієї інформації у ВІКНУ безпосередньо. Відповідні зауваження не є суттєвими, не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти та можуть бути усунені за наступного перегляду ОП, отже, ЕГ дійшла висновку про рівень В ОП за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Глікчієва Катерина Іванівна

Члени експертної групи

Черниш Роман Федорович

Логвиненко Борис Олексійович

Цувіна Анна Андріївна